

ASiantuntijalausunto: HE 16/2025 VP hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

Virve Marionneau (dosentti, VTT)
Centre for Research on Addiction, Control and Governance (CEACG)
Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

SIDONNAISUUDET

- **CEACG:** Riippuvuuksien, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus
 - HY:n tutkimuskeskus.
 - Riippuvuuksien yhteiskunnalliset kontekstit, sääntely, ja kaupalliset määrittäjät
- **Virve Marionneau:** CEACG-ryhmän johtaja
 - Yhteiskuntatieteellistä rahapelitutkimusta vuodesta 2010.
 - Rahoitus: Euroopan komissio (Starters grant 2025-2030)
 - Muut sidonnaisuudet: Great Britain Gambling Commission Advisory Board for Safer Gambling, The Lancet Public Health Commission on Gambling, STM:n alainen rahapelihaittojen arviointiryhmä

KOKONAISARVIO

HE:n mukainen järjestelmä tulee lisäämään haittoja

- Kaikkein haitallisimpien rahapelituotteiden näkyvyys ja saatavuus lisääntyvät
- Haittoja ehkäisevät toimenpiteet heikentyvät

Kanavointitavoite rapauttaa mahdollisuutta ehkäistä haittoja

- Kanavointi on mahdollista estämällä ulkopuolista tarjontaa
- HE:n painopiste on kuitenkin järjestelmän tekemisessä yhtiöille ”houkuttelevaksi”

Rahapelijärjestelmän pääasiallinen tavoite tulee olla haittojen ehkäisy

- Kokonaiskulutuksen vähentäminen
- Haittoja ehkäisevät ja vähentävät toimenpiteet väestö- ja yksilötasolla.

HAITTOJEN EHKÄISYN KANNALTA MERKITTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ

Markkinoinnin tiukempi sääntely

Keskitetty rajoituskokonaisuus

Huolenpitovelvollisuuden tarkka määritelmä

Haitallisten pelipiirteiden sääntely

Järjestelmän ulkopuolisen pelitarjonnan tehokas estäminen

Korkeammat ikäraajat

Korkeampi verotus

Tutkimustietoon perustuva järjestelmä

MARKKINOINNIN TIUKEMPI SÄÄNTELY

- Rahapeli­en markkinointi lisää kulutusta ja haittoja.
 - WHO suosittelee rahapeli­markkinoinnin kieltämistä.
 - Uudessa järjestelmässä rahapeli­markkinointi vapautuu Suomessa huomattavasti.
1. Rahapeli­markkinoinnin kieltö tai ”kielletty, ellei erikseen sallittu”.
 2. Kohdentamattoman mainonnan merkittävä rajoittaminen.
 3. Kohdennetun ja profilointiin perustuvan mainonnan merkittävä rajoittaminen.
 4. Kaikkien bonusten kieltö.
 5. Varoitustekstit.

KESKITETTY PELIRAJOITUSKOKONAISUUS

- Toimilupakohtaiset rajoitukset eivät rajoita kulutusta tehokkaasti.
 - Merkittävä huononnuks nykysitilanteeseen verrattuna.
 - Hyvin säännelty rajoituskokonaisuus ehkäisee tehokkaasti haittoja ja myös järjestelmän ulkopuolisen tarjonnan kysyntää.
1. Pakolliset ja sitovat pelirajat
 2. Riittävän alhaiset rajoitukset, alhaisemmat rajoitukset nuorille.
 3. Rajoituskokonaisuuden tulee olla keskitetty ja kaikkien toimijoiden välinen.

HUOLENPITOVELVOLLISUUDEN LAKISÄÄTEINEN MÄÄRITELMÄ

- Huolenpitovelvollisuus velvoittaa rahapeliyhtiöitä seuraamaan asiakkaiden rahapelikäyttäytymistä ja puuttumaan haittoihin.
 - Käytännön toteutus vaihtelee merkittävästi maiden ja yhtiöiden välillä.
 - Ilman yksiselitteisiä kriteereitä, mallit eivät tehokkaasti tunnista haitallista pelaamista.
1. Painopisteen siirtäminen pois rahapeliteollisuuden itsesäätelystä – keskitetty malli.
 2. Velvoittavat raja-arvot sille, milloin ja minkälaisten merkkien perusteella haittoihin puututaan ja kuka puuttuu.
 3. Rahapelihaittojen arviointiryhmän suositukset lakisääteisten velvollisuuksien pohjana.

KOKONAISKULUTUKSEN LISÄÄMINEN LISÄÄ HAITTOJA JA KUSTANNUKSIA

Mitä enemmän rahapeleihin kulutetaan, sitä enemmän haittoja väestötasolla.

Rahapelijärjestelmän odotetut tuotot ovat alhaisemmat kuin arviot rahapelaamisen yhteiskunnallisista kustannuksista.

Haittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen perustuva sääntely ehkäisee kansalaisten ja perheiden kokemia haittoja ja vähentää rahapelaamisen yhteiskunnallisia kustannuksia